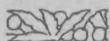

njenemu sinu mašniško oblast, ono oblast, katere celo angeli niso deležni, in ko ga je drugi dan videla opravljati najsvetejšo daritev in je iz njegovih rok prejela sv. obhajilo. Kako lahko je zdaj pozabila vse težave, ki jih je prestala radi uboštva in napornega truda!

Tako srečen je bil prvi del življenja Josipa Sarto; še srečnejši je drugi. Vreden je bil ta izvoljenec Božji, da so ga povikševali od časti do časti. Nekaj nenavadnega je, da ima tu posebno ulogo številka devet: Sveti oče Pij X. so bili 9 let kaplan, 9 let župnik, v nadaljnih 9 letih korar, vodja v semenišču, ravnatelj v škofijski pisarni in generalvikar, potlej so bili 9 let škof v Mantovi in 9 let patriarh v Benetkah. Želimo in prosimo, da bi jih ljubi Bog na najvišjem mestu, v papeški časti, ohranil pa veliko več nego 9 let!

„Daj nam danes . . .“

Vesetje je bilo takrat za Kajžarjevega Petrčka. Njegov starejši brat Tone je letal s cekarjem v šolo. Srednji brat Jakec pa je švigal po vasi s tovariši. S temi je „plesal ris“, „igral šolo“ ali kaj podobnega. V takih trenutkih sta bila Kajžarjeva mati in Petrček sama doma. Oče so bili v mestu na delu. Prišli so domov le ob sobotah in ostali so doma čez nedeljo. V ponedeljek zjutraj navsezgodaj pa so spet odšli na delo. In tako je bilo dannadan. Enolično življenje so živeli Kajžarjevi.

Kadar so šli mati na polje, so nesli s seboj malega Petrčka, če je bilo lepo vreme. Poleg njih je skakljal Jakec. V eni roki so držali mati košaro, v drugi pa malega Petrčka. Pa je dejal Petrček: „Mati, dajte meni košaro, da boste mene lažje nesli.“ In dali so mu jo. Materi pa s tem breme ni bilo olajšano. Nesti so morali ravnotako Petrčka in košaro kot poprej, samo toliko je bilo razlike, da so sedaj nesli oboje v eni roki.

Mučili so se Kajžarjeva mati od ranega jutra do poznega večera. Razorani obraz in debele gube so pričale, da je temu tako. Petrček se je pa razvijal. Vedno bolj čvrst in žilav je postajal. Lepe, bele zobe je kazal materi, ko se jim je smehljal. Skodrani lasčki so mu vstajali na glavi.

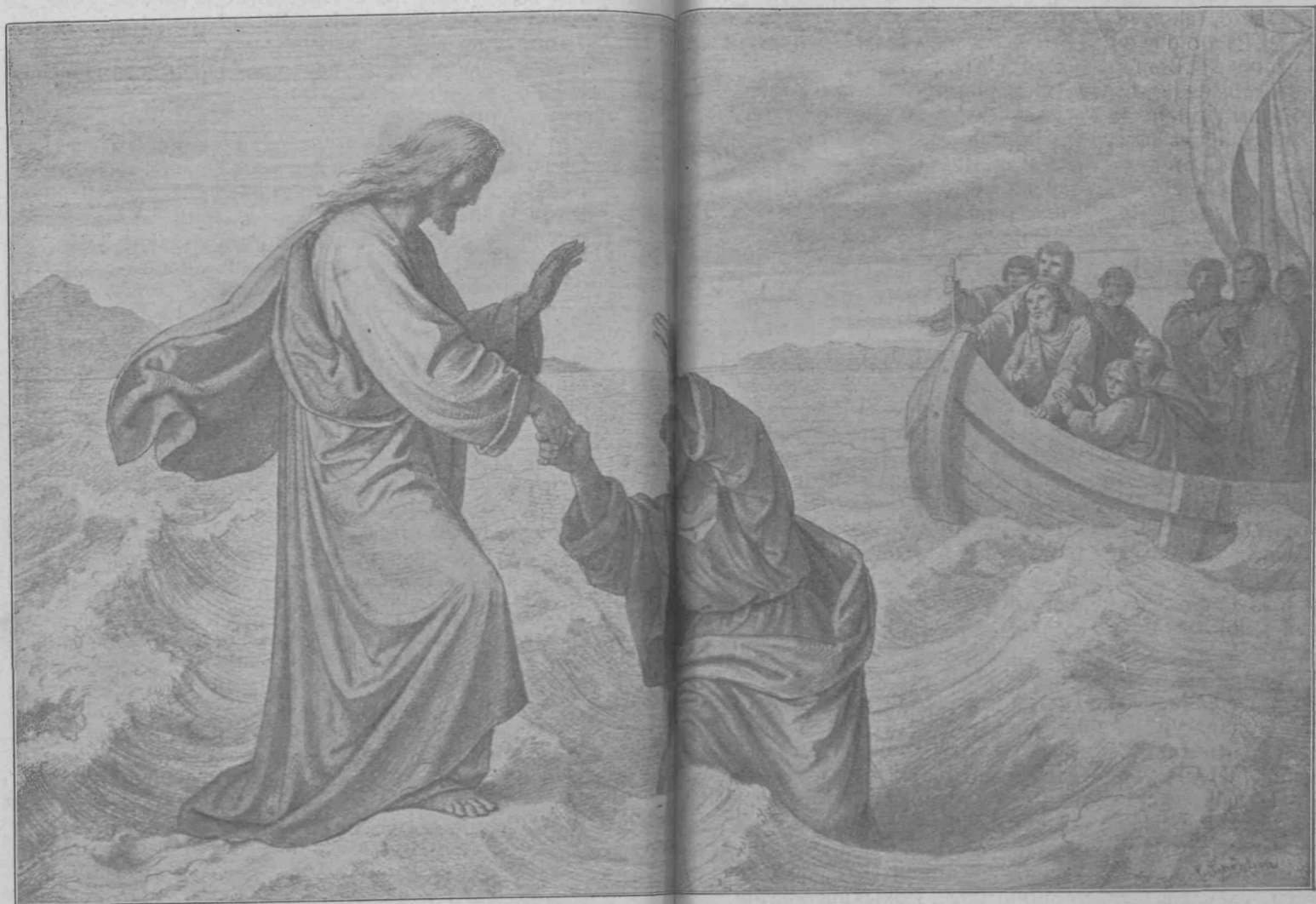
„Mati, kruha!“

„Poglej zajčka na steni.“ Prste na roki so skrčili in pomigali z njimi. Na steni je migljala senca teh prstov. Mati so hoteli zmotiti Petrčka, da bi jih ne prosil kruha. Hudo jim je bilo. Radi bi mu ga bili dali in ga pritrgali svojim ustom, pa kako? Včeraj so dali zadnjo skorjico Jakcu, ki jih je žugal. Bridko je bilo Kajžarjevi materi, ker niso mogli dati kruha svojemu detetu — ljubljénčku. In zato so ga motili ter motili. Petrček pa se ni dal zmotiti. Gledal je nekaj časa zajčka, pa se je naveličal in je hotel imeti spet kruha. Porosilo se je oko materi, in srce jim je utripalo. Besede: „Jaz nimam kruha.“ so jim trepetale na licih in sedli so na klop od utrujenosti. Dolgočasna je bila izba. Dolgočasne in zakajene so bile podobe po stenah in smilile so se materi, ko so jih pogledali. Pajčevina je visela ob njih, in pajek se je ravno kar skrnil za podobo v kotu.

Vzeli so mati v naročje Petrčka in odšli iz hiše. Kazali so mu golo drevje, ki je spalo okrog hiše. Visoki oreh je strmел v nebo, gol in sanjav. Okrogelci so zrlí v obraz žalostni jeseni. Više gori nad hišo je kukala veverica proti Kajžarjevi bajti, in materi se je zdelo, da se jim smeji v obraz... Pa se je zbala veverica in odskakljala po robu v hrib.

Oblačen dan je bil in zaspan. Gosti sivi oblaki so se lovili po nebu in v ozračju so plavale megle. Pozna jesen je razprostirala svoja temna krila nad naravo in gospodovala. Včasih je malo zagromelo nad oblaki. Vrabci, ki so letali okrog hiš, so bili čmerni in zaspani.

Kajžarjevi materi se je ustavljala stopinja pod nogami. Tako težko so stopali in neodločno, kot da jim kdo žuga s pestjo divje jeze. Proti Koščevi hiši so stopali in sami niso vedeli, zakaj, in niso znali,

———— Jezus res. Petra ————

čemu. Na pragu so trčili ob Koščevo mater. Ena je hotela noter, druga vun.

„No, kako se bova uvrstili? — Katera bo prej?“ —

„Pa pojdite vi prej vun, mati,“ so izpregovorili Kajžarjeva. „Bom pa jaz počakala.“

„Pusto je, kajne, Mica? Jesen imamo, in zima bo kmalu prikimala.“

„Oh, res je taka. Tako žalostno je in hudo...“

„Ali Lorenc še dela v mestu?“ —

„Še zmerom. Zadnji teden so imeli zidarji štrajk, in prazen je prišel domov. Bog se nas usmili!“

„Delavec je revež dandanes. Pojdi v hišo — malo v vas k nam.“

Koščeva mati so šli v shrambo. Odrezali so od velikega hleba velik kos in so ga nesli v hišo Kajžarjevi materi.

„Bog vam povrni tisočkrat vašo dobroto.“ Kajžarjeva mati so odlomili od kosa kos in so ga dali malemu Petrčku.

Dobro delo so napravili Koščeva mati. Bolje so storili, kot če bi dali pijanemu beraču stokrat desetico vbogajme. Žena Kajžarica je bila potrebna kruha morda bolj kot zadnji berač v tistem, gorskem kotu. In Koščeva mati so vedeli, da so prav obrnili kos kruha, ki so ga dali Kajžarici.

Petrčku je prisijal na lice smehlaj; z drobnimi zobčki je žvečil kruh, ki mu je šel dobro v tek. Lačen je bil.

* * *

Večer je nastal. Tiho in pritajeno je prišel. Solnce je zatonilo. Večerne megle so vstale ob bregovih potokov. In mraz je pritiskal. Skoro škripalo je pod nogami. Malone, da ni zmrzovalo. V Kajžarjevi hiši je brlela bela sveča. Majhen je bil njen plamen in mirno je gorel. Petrček je spal v zibelki. Tone in Jakec pa sta smrčala v zapečku. Mati so sneli s stene molek. Debele jagode so završale v materinih rokah. S tesnimi ustnicami so poljubili križ. Pokleknili so in molili...

V sobi je nastala tišina.

„Oče naš, kateri si v nebēsih . . .“ Tiho so molili dalje. S koščenimi rokami so podpirali glavo. Bili so trudni in izmučeni.

„Češčena Ma . . .“ nadaljevali so polglasno molitev, ki se je izgubljala v tiho brez besed . . .

„O Mati, o Kristus!“ so izgovorili s čudnim podarkom, in glava jim je omahnila v roke. — Poljubili so križ. —

„Še en očenaš za Koščevo mater . . . Daj nam danes naš vsakdanji kruh in odpusti nam naše dolge . . .“

Vukovoj.

Pridnost, najboljši zaklad.

Koliko resnice tiči v tem pregovoru! Komu je neznana narodna povestca o očetu, ki je imel sina, kateremu je na smrtni postelji rekel: Prekoplji vinograd in našel boš zaklad.“ Sin je ubogal očeta. Prekopal je svoj vinograd, pa zaklada, kakršnega je pričakoval, ni našel. Toda zaklad je vendarle našel! Zemlja je bila prerahljana, in vinska trta mu je obilno povrnila trud. Sin je bil vesel tega zaklada, ki ga je hkrati navajal k delu, k pridnosti. Stem je spoznal, da se s pridnostjo vse doseže. — Zgodovina nam kaže skozinsko, da je vsakdo, kdor je postal kaj velikega, dosegel to ponajveč le s svojo pridnostjo.

Delo ni nikoli sramotno. Vsak človek se mora truditi, mora delati. Zato je ustvarjen in zato ima pravico do življenja.

Način dela pa je različen. Nekateri se trudijo z rokami, drugi z umom. Lepo je pa vsako pošteno delo. Kmet mora v potu svojega obraza obdelovati svoje polje, če hoče preživiti svojo družino. Delavec se mora truditi in izrabljati svoje moči po tovarnah; obrtnik mora biti pri svojem obrtu; trgovec v trgovini, uradnik v pisarni. Vsakemu pa je treba pri delu pridnosti.

Pa delo in pridnost nista samo lepi čednosti vsakega posameznika, temveč sta tudi vodnici vseh